

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 2.5.2012
COM(2012) 196 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Διαδίκτυο καλύτερα προσαρμοσμένο στα παιδιά: μια ευρωπαϊκή στρατηγική

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Διαδίκτυο καλύτερα προσαρμοσμένο στα παιδιά: μια ευρωπαϊκή στρατηγική

Όπως υπογραμμίζεται στο θεματολόγιο της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού¹, τα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα των ανεπαρκών επενδύσεων σε πολιτικές που επηρεάζουν τα παιδιά² ενδέχεται να συνεπάγονται σημαντικές επιπτώσεις στις κοινωνίες μας. Ενώ το Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη³ έχει ως στόχο όλοι οι Ευρωπαίοι να αποκτήσουν δυνατότητα χρήσης των ψηφιακών μέσων, τα παιδιά έχουν ιδιαίτερες ανάγκες και ευάλωτα σημεία στο διαδίκτυο, τα οποία πρέπει να αντιμετωπιστούν συγκεκριμένα, με σκοπό να καταστεί το διαδίκτυο τόπος ευκαιριών ώστε τα παιδιά να αποκτήσουν πρόσβαση στη γνώση, επικοινωνία, να αναπτύξουν δεξιότητες και να βελτιώσουν τις επαγγελματικές προοπτικές και την απασχολησιμότητά τους⁴.

Τα παιδιά εκτίθενται όλο και περισσότερο στο διαδίκτυο, μέσω ολοένα μεγαλύτερου φάσματος συσκευών και σε νεαρότερη ηλικία. Συνεπώς, είναι απαραίτητο να εκπονηθεί τώρα μια κατάλληλη στρατηγική που θα περιλάβει τις ανάγκες τους. Πρέπει να αναπτυχθούν περιεχόμενο και υπηρεσίες νέας και υψηλότερης ποιότητας, αποκλειστικά για τα παιδιά. Η επιγραμμική (διαδικτυακή) ασφάλεια για τα παιδιά πρέπει να είναι εγγυημένη. Στη συνέχεια, από τις αναλύσεις προκύπτει ότι η καλύτερη και ευρύτερη χρήση του διαδικτύου από τα παιδιά διευκολύνει και ευνοεί την εντατική ανάπτυξη των επιχειρήσεων σε καινοτομικό διαδικτυακό περιεχόμενο και υπηρεσίες. Αξιοποιώντας το μέγεθος της εσωτερικής αγοράς, οι ευρωπαϊκές εταιρείες μπορούν να τοποθετηθούν κατάλληλα ώστε να αδράξουν τις ευκαιρίες αυτές για την ανάπτυξη και την απασχόληση.

Όπως τονίζεται στα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την προστασία των παιδιών στον ψηφιακό κόσμο, απαιτείται ένας συνδυασμός πολιτικών για την επίτευξη καλύτερου διαδικτύου, προσαρμοσμένου στα παιδιά. Αναπτύσσονται δράσεις σε εθνικό, ευρωπαϊκό ή τομεακό επίπεδο. Πρέπει να περιληφθούν σε μια στρατηγική ενωσιακής κλίμακας, η οποία θα επεξεργαστεί τις βασικές απαιτήσεις και θα αποτρέψει τον κατακερματισμό. Ο κανονισμός εξακολουθεί να αποτελεί επιλογή πολιτικής, αλλά κατά περίπτωση θα ήταν προτιμότερο να αποφεύγεται προς όφελος περισσότερο ευπροσάρμοστων εργαλείων αυτορύθμισης, καθώς και της εκπαίδευσης και της υπευθυνοποίησης.

Η στρατηγική διαρθρώνεται γύρω από τέσσερις βασικούς «πυλώνες» που αλληλοενισχύονται 1) Τόνωση της ποιότητας σε απευθείας σύνδεση περιεχόμενο για τους νέους· 2) Ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και της υπευθυνοποίησης· 3) Δημιουργία ασφαλούς επιγραμμικού περιβάλλοντος για τα παιδιά· και 4) — Καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της

¹ COM(2011) 60 τελικό.

² Ο όρος παιδιά αναφέρεται εν προκειμένω σε κάθε άνθρωπο κάτω των 18 ετών, όπως ορίζεται στη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού.

³ COM(2010)245 τελικό/2.

⁴ Βασικές προτεραιότητες της στρατηγικής της ΕΕ για τις ηλε-δεξιότητες, COM(2007)496 «ηλε-δεξιότητες για το 21^ο αιώνα»

σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών Προτείνεται σειρά δράσεων που θα αναληφθούν από την Επιτροπή, τα κράτη μέλη και το σύνολο της αξιακής αλυσίδας του κλάδου.

1. ΓΙΑΤΙ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΤΩΡΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ;

1.1. Νέες ευκαιρίες για τα παιδιά και για την επιχειρηματική ανάπτυξη

Μολονότι το διαδίκτυο δεν δημιουργήθηκε ειδικά για τα παιδιά, ποσοστό 75% των 6χρονων έως 17χρονων στην Ευρώπη το χρησιμοποιούν, όπως αναφέρουν οι γονείς τους⁵. Οι 15χρονοι και 16χρονοι δηλώνουν ότι πρωτοσυνδέθηκαν διαδικτυακά σε ηλικία 11 ετών. Συγκριτικά, οι 9χρονοι και 10χρονοι δηλώνουν ότι άρχισαν να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο από ηλικία 7 ετών. Ποσοστό 33% των 9χρονων έως 16χρονων που επισκέπτονται το διαδίκτυο, δηλώνουν ότι συνδέονται με κινητό τηλέφωνο ή με άλλη φορητή συσκευή⁶.

Τα παιδιά έχουν ιδιαίτερες ανάγκες και ευάλωτα σημεία, ο διαφορετικός χαρακτήρας των οποίων πρέπει να αναγνωριστεί. Το διαδίκτυο και οι ΤΠΕ παρέχουν στα παιδιά ευρύ φάσμα ευκαιριών για να παίζουν, να διδαχθούν, να καινοτομήσουν και να είναι δημιουργικά, να επικοινωνήσουν και να εκφραστούν, να συνεργαστούν και να συμμετάσχουν στην κοινωνία, να έχουν μεγαλύτερη επίγνωση του κόσμου γύρω τους, όπως και για να αναπτύξουν βασικές δεξιότητες και να ασκούν τα δικαιώματά τους⁷. Αλλά τα παιδιά πρέπει επίσης να προστατεύονται.

Εισακούγοντας τις απαιτήσεις των παιδιών διανοίγεται ευρύ φάσμα επιχειρηματικών ευκαιριών. Η παγκόσμια αγορά ψηφιακού περιεχομένου αναμένεται να υπερβεί τα 113 δισεκατομμύρια ευρώ το 2012⁸. Η αγοραία αξία των κινητών διαδικτυακών εφαρμογών (apps) ανήλθε σε 5 δις. ευρώ, ενώ έως το 2015 αναμένεται να φτάσει έως και τα 27 δις. ευρώ, κυρίως από τα παιχνίδια, και με τη συμμετοχή κινητών συνδρομητών πάνω από 5 δις. ευρώ παγκοσμίως. Για την παγκόσμια αγορά βιντεοπαιχνιδιών προβλέπονται πωλήσεις πάνω από 62 δις. ευρώ⁹. Με την ευρεία διάδοση της ταμπλέτας, του έξυπνου τηλεφώνου και του φορητού υπολογιστή που τα παιδιά χρησιμοποιούν σε μεγάλο βαθμό, είναι σημαντική η δυναμική αγορά για διαδραστικό δημιουργικό και εκπαιδευτικό διαδικτυακό περιεχόμενο, για μικρά παιδιά και εφήβους. Οι διαδικτυακές και κινητές εφαρμογές (apps) και τα παιχνίδια προσφέρουν πρωτοφανείς ευκαιρίες για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων, ιδίως για τις ΜΜΕ και τους δημιουργούς, καθώς επιτρέπουν την άμεση επαφή με δυναμικούς χρήστες / πελάτες. Τα παιδιά θα μπορούσαν να γίνουν οι ίδιοι δημιουργοί στο διαδίκτυο και να αρχίσουν επιχειρηματική δραστηριότητα σε μικρή ηλικία.

⁵ Έκτακτο Ευρωβαρόμετρο 2008.

⁶ Πηγή: Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., & Ólafsson, K: Risks and safety on the internet: The perspective of European children. Πλήρες πόρισμα (2011), στο πλαίσιο του έργου EUKidsOnline II.

⁷ Όπως παρουσιάζεται στο θεματολόγιο της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού - (COM (2011) 60 τελικό –που περιλαμβάνει γενικές αρχές ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι δράσεις της ΕΕ είναι υποδειγματικές όσον αφορά την τήρηση της χάρτας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του παιδιού (COM (2010) 60 τελικό. Ως μέρος του θεματολογίου της ΕΕ για τα δικαιώματα των παιδιών, η Επιτροπή σύστησε τη διαδικτυακή παιδική γωνιά (Kids' Corner online) (<http://europa.eu/kids-corner/>) και δρομολόγησε τον ευρωπαϊκό ιστότοπο για τα δικαιώματα των παιδιών (<http://ec.europa.eu/0-18/>)

⁸ http://www.tavess.com/DigitalContentDelivery_June11.php ανάκτηση στις 20.03.2012. Όλα τα ποσά σε δολάρια μετατράπηκαν σε ευρώ την 20.03.2012

⁹ The Economist, διαδικτυακή έκδοση, ανάκτηση στις 20.03.2012. Όλα τα ποσά σε δολάρια μετατράπηκαν σε ευρώ την 20.03.2012 <http://www.economist.com/node/21541164?frsc=dg%7Cb>

1.2. Τρέχουσες ελλείψεις και προβλήματα

1.2.1. Κατακερματισμός της αγοράς

Από την έκθεση της Επιτροπής¹⁰ σχετικά με το πώς εφαρμόζονται στα κράτη μέλη οι υπάρχουσες συστάσεις για την ασφάλεια των παιδιών προκύπτει ότι, σε γενικές γραμμές, καταβάλλονται μεγαλύτερες προσπάθειες για ανταπόκριση στις ψηφιακές προκλήσεις, τα μέτρα όμως που ελήφθησαν είναι ανεπαρκή. Διαφορετικές πολιτικές, είτε κανονιστικές είτε αυτορύθμισης, εφαρμόζονται στα κράτη μέλη - για παράδειγμα, για τον γονικό έλεγχο, για τη διαβάθμιση του περιεχομένου και για την καταγγελία βλαβερού και παράνομου περιεχομένου.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο οι πάροχοι υπηρεσιών διαδικτύου (ISP) έχουν θεσπίσει έναν κώδικα ορθής πρακτικής¹¹ που προωθεί την «ενεργό επιλογή»¹² η εφαρμογή του οποίου επαφίεται στον εκάστοτε ISP· στη Γαλλία, οι πάροχοι πρέπει να παρέχουν το λογισμικό γονικού ελέγχου δωρεάν· στη Γερμανία μπορεί να χρησιμοποιηθεί πιστοποιημένο «λογισμικό προστασίας νεολαίας» που αποτρέπει την πρόσβαση των παιδιών σε ιστοσελίδες με βλαβερό περιεχόμενο. Σε άλλες χώρες δεν υπάρχουν τέτοιες διατάξεις.

Η Γερμανία εφαρμόζει επίσης πλαίσιο αυτορύθμισης που παρέχει στους παρόχους τη δυνατότητα να αξιολογήσουν διαφορετικούς τύπους επιγραμμικού (διαδικτυακού) περιεχομένου, όπως βίντεο, ιστοσελίδες ή διαδικτυακά παιχνίδια. Στο ΗΒ, μία από τις συστάσεις της έκθεσης Bailey¹³ ήταν η ηλικιακή διαβάθμιση των μουσικών βίντεο. Σε άλλες χώρες δεν υπάρχουν διατάξεις για την κατάταξη διαδικτυακού περιεχομένου.

Στη Φινλανδία και το Βέλγιο έχουν επίσης συμφωνηθεί κλαδικοί κώδικες δεοντολογίας, για τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στην πρώτη και την αντιμετώπιση ευρύτερου φάσματος παρόχων στο δεύτερο.

Σε χώρες όπως το ΗΒ, η Ισπανία, η Ιταλία ή η Τσεχική Δημοκρατία, εφαρμόζονται διάφοροι μηχανισμοί υποβολής εκθέσεων για παράνομο και βλαβερό περιεχόμενο και συμπεριφορά, με την υποστήριξη διαφόρων φορέων, όπως η αστυνομία, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις, ή ο κλάδος.

Παρά το γεγονός ότι τα μέτρα αυτά μπορούν να έχουν θετικό αντίκτυπο στις εθνικές αγορές και στους χρήστες, θα μπορούσαν επίσης να οδηγήσουν σε βαθύτερο κατακερματισμό της αγοράς και να υψώσουν φραγμούς ειδικά για τους ευρωπαίους παρόχους, συμπεριλαμβανομένων των MME που δεν διαθέτουν τους πόρους για να προσαρμοστούν σε διαφορετικά συστήματα πολιτικής πέραν των συνόρων και που δεν μπορούν να επωφεληθούν από την ψηφιακή ενιαία αγορά. Ταυτόχρονα, είναι σαφές ότι δεν έχουν αποκτήσει όλα τα παιδιά στην Ευρώπη τις ίδιες ευκαιρίες για υπευθυνοποίηση και προστασία τους όταν βρίσκονται στο διαδίκτυο.

¹⁰ Η προστασία των παιδιών στον ψηφιακό κόσμο COM (2011) 556 τελικό.

¹¹ Code of Practice on Parental controls (κώδικας ορθής πρακτικής για τον γονικό έλεγχο) που έχουν προσυπογράψει οι BT, Talk Talk, Virgin Media και Sky http://www.productsandservices.bt.com/consumer/assets/downloads/BT_TalkTalk_Sky_Virgin_Code_of_Practice_28_Oct.pdf

¹² Αυτό σημαίνει ότι τη στιγμή της αγοράς ρωτούνται οι πελάτες αν επιθυμούν γονικό έλεγχο που τους προσφέρεται δωρεάν.

¹³ <http://www.education.gov.uk/inthenews/inthenews/a0077662/bailey-review-of-the-commercialisation-and-sexualisation-of-childhood-final-report-published>

1.2.2. Αδυναμία της αγοράς να εξασφαλίσει μέτρα προστασίας και ποιοτικό περιεχόμενο σε ολόκληρη την Ευρώπη

Τα παιδιά δεν έχουν ακόμη αναγνωριστεί ως ακροατήριο στόχος, άξιο επενδύσεων. Η ένταξη εργαλείων για την προστασία τους, τα οποία τους παρέχουν επίσης τη δυνατότητα να διαχειρίζονται τη διαδικτυακή παρουσία τους με ασφαλή και υπεύθυνο τρόπο (όπως ο γονικός έλεγχος) σε συσκευές ή υπηρεσίες, συχνά θεωρείται πρόσθετο κόστος και οι εταιρείες είναι όλο και πιο απρόθυμες να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν παρόμοια εργαλεία εάν δεν έχουν εξασφαλισμένη αγορά επαρκούς μεγέθους, ώστε να δικαιολογείται η επένδυση.

Από τη συγκριτική αξιολόγηση των εργαλείων γονικού ελέγχου¹⁴ προκύπτει ότι τα περισσότερα λειτουργούν μόνο στα αγγλικά. Νέες συσκευές εγείρουν περαιτέρω προβλήματα: δεν υπάρχουν πολλά εργαλεία κατάλληλα για κονσόλες παιχνιδιών, ταμπλέτες και κινητά τηλέφωνα - οι συσκευές χρησιμοποιούνται ολοένα και περισσότερο από τα παιδιά στο διαδίκτυο - και δεν υπάρχουν λύσεις για χρήστες που έχουν πρόσβαση σε περιεχόμενο μέσω κινητού τηλεφώνου ή ταμπλέτας χρησιμοποιώντας εφαρμογή και όχι φυλλομετρητή.

Ταυτόχρονα, δεν υπάρχει αρκετό διαθέσιμο ποιοτικό περιεχόμενο. Σύμφωνα με πανευρωπαϊκή έρευνα¹⁵, μόλις το 32% των 9-12χρονων θεωρούν ότι υπάρχουν αρκετά «καλά πράγματα για παιδιά» της ηλικίας τους στο διαδίκτυο¹⁶.

Σε τομείς όπως οι εφαρμογές διαδικτύου (apps), εφαρμόζονται συστήματα ταξινόμησης περιεχομένου που δεν είχαν αναπτυχθεί για την ευρωπαϊκή αγορά και τους ευρωπαίους χρήστες.

1.2.3. Διαχείριση κινδύνων για οικοδόμηση εμπιστοσύνης σε υπηρεσίες και περιεχόμενο

Στην έρευνα τεκμηριώνεται ότι σε ολόκληρη την Ευρώπη, παρά τις σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών, η κατάταξη των γνωστών κινδύνων παρουσιάζει αρκετές ομοιότητες σε κάθε χώρα¹⁷. Το 2010, η έρευνα έδειξε ότι 4 στα 10 παιδιά στην Ευρώπη ανέφεραν ότι είχαν αντιμετωπίσει έναν από τους ακόλουθους κινδύνους: διαδικτυακή επικοινωνία με άτομα που δεν είχαν συναντήσει ποτέ κατά πρόσωπο· έκθεση σε περιεχόμενο που δημιουργούν οι χρήστες, και το οποίο προωθεί την ανορεξία, τον αυτοτραυματισμό, τη χρήση ναρκωτικών ή τη αυτοκτονία· διαδικτυακή έκθεση σε εικόνες σεξουαλικού περιεχομένου και σε κατάχρηση προσωπικών δεδομένων· πραγματική συνάντηση με άτομα που πρωτοσυνάντησαν στο διαδίκτυο· κυβερνοεκφοβισμό¹⁸. Αναδεικνύονται επίσης νέα πρότυπα συμπεριφοράς, όπως η

¹⁴ Η Επιτροπή χρηματοδοτεί τη μελέτη SIP Bench, που πραγματοποιεί πραγματογνωμοσύνη προϊόντων, εργαλείων και υπηρεσιών, ώστε οι χρήστες να μπορούν να ελέγχουν την πρόσβαση των παιδιών σε ακατάλληλο διαδικτυακό περιεχόμενο.

¹⁵ Βλ. υποσημείωση 6

¹⁶ Η Επιτροπή, μαζί με τα κέντρα Safer Internet στο Βέλγιο, την Τσεχική Δημοκρατία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ελλάδα, την Ουγγαρία, την Ισλανδία, την Ιταλία, τη Λετονία, την Ολλανδία, την Πολωνία, την Πορτογαλία, τη Σλοβενία και την Ισπανία, διοργάνωσε το 2011 πανευρωπαϊκό διαγωνισμό για διαδικτυακό ποιοτικό περιεχόμενο για παιδιά. Ο διαγωνισμός είχε δύο σκέλη: περιεχόμενο από ενηλίκους και περιεχόμενο από εφήβους για μικρότερα παιδιά. Το περιεχόμενο που υποβλήθηκε στο σκέλος «περιεχόμενο από ενηλίκους» παρουσίασε μεγάλη ανισότητα μεταξύ των συμμετεχουσών χωρών, από 3 παρόχους στην Πορτογαλία, 6 στην Ιταλία, και 7 στη Σλοβενία, έως 84 στην Πολωνία, 92 στη Γερμανία, και 200 στην Ολλανδία.

¹⁷ Πηγή: Livingstone, S., & Haddon, L.: EU Kids Online Final Report (2009), μελέτη στο πλαίσιο του έργου EUKidsOnline I.

¹⁸ Πηγή: O'Neill, B., Livingstone, S., & McLaughlin, S.: «Final recommendations for policy, methodology and research» (2011), συντάχθηκε στο πλαίσιο του έργου EUKidsOnline II.

διανομή βιντεολήψεων από κάμερα κινητού τηλεφώνου που περιέχουν άσκηση σωματικής βίας σε άλλα παιδιά.¹⁹ ή αποστολή/λήψη εικόνων/μηνυμάτων σεξουαλικού περιεχομένου από συνομηλίκους²⁰.

Νέες υπηρεσίες με δυναμικό αντίκτυπο στην προστασία της ιδιωτικής ζωής, όπως ο γεωγραφικός εντοπισμός, καθίστανται ολοένα και πιο δημοφιλείς. Η διαφήμιση ευδοκίμει επίσης στο διαδίκτυο, ενώ τα παιδιά δεν έχουν αναπτύξει την ικανότητα κριτικής αντιμετώπισης του φαινομένου αυτού²¹.

Επιπλέον, η χρήση του διαδικτύου επεκτείνεται για στρατολόγηση θυμάτων σωματεμπορίας και τη διαφήμιση των υπηρεσιών τους, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών.²² Το διαδίκτυο συνιστά επίσης περιβάλλον όπου είναι εύκολη η διανομή υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών. Μολονότι αυτό δεν συνδέεται με τη χρήση του διαδικτύου από τα παιδιά, συνιστά πρόβλημα που επηρεάζει τα παιδιά ως θύματα. Σύμφωνα με το ίδρυμα Internet Watch Foundation (IWF), πάνω από το 40% των επιβεβαιωμένων ιστοσελίδων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών (βάσει γεωγραφικής θέσης του παρόχου φιλοξενίας) βρίσκονται στην Ευρώπη και τη Ρωσία. Οι εικόνες σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών διανέμονται πλέον διαδικτυακά και με άλλους τρόπους, πέραν των ιστοσελίδων (π.χ. διομότιμων δικτύων - peer-to-peer). Δεδομένου ότι το διαδίκτυο δεν διαθέτει σύνορα και του γεγονότος ότι οι εικόνες σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών είναι παράνομες στην Ευρώπη, απαιτείται ανάληψη δράσης σε ευρωπαϊκή κλίμακα στο εν λόγω πεδίο.

1.2.4. Έλλειψη δεξιοτήτων

Αν και μέχρι το 2015 αναμένεται ότι το 90% των θέσεων εργασίας σε όλους τους τομείς θα απαιτεί τεχνολογικές δεξιότητες, μόλις το 25% των νέων σε όλη την ΕΕ θεωρούν ότι διαθέτουν «υψηλό» επίπεδο βασικών δεξιοτήτων στο διαδίκτυο (όπως χρήση του διαδικτύου για τηλεφωνήματα, δημιουργία ιστοσελίδας, χρήση διομότιμης ανταλλαγής αρχείων)²³. Από την έρευνα προκύπτει σοβαρό έλλειμμα των παιδιών της Ευρώπης στις ψηφιακές δεξιότητες, παρά τη διαδεδομένη αντίληψη ότι είναι «ψηφιακοί γηγενείς». Π.χ. το 38 % των 9-12χρονων χρηστών του διαδικτύου στην Ευρώπη δηλώνουν ότι διαθέτουν προσωπικό λογαριασμό σε ιστότοπο κοινωνικής δικτύωσης. Ωστόσο, μόνο το 56% των 11-12χρονων γνωρίζουν πώς μπορούν να αλλάξουν τις ρυθμίσεις απορρήτου τους²⁴. Από την έρευνα διαπιστώθηκε επίσης σύνδεση του φάσματος των ψηφιακών δεξιοτήτων με τις επιγραμμικές (διαδικτυακές) δραστηριότητες²⁵. Η ανάπτυξη δεξιοτήτων ασφάλειας μπορεί επομένως να ενθαρρύνει άλλες δεξιότητες, συνδεδεμένες με άλλες διαδικτυακές δραστηριότητες.

¹⁹ Φαινόμενο γνωστό ως «happy slapping», (χαρούμενο ράπισμα)

²⁰ Το φαινόμενο είναι γνωστό ως «sexting».

²¹ OECD (2011) 'The protection of children online: Risks faced by children online and policies to protect them', (Η προστασία των παιδιών στο διαδίκτυο) OECD Digital Economy Papers, No 179, έκδοση του ΟΟΣΑ.

²² Βλ. την έκθεση της Europol σχετικά με την αξιολόγηση της απειλής από το οργανωμένο έγκλημα το 2011, καθώς και τη μελέτη του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με την κατάχρηση του διαδικτύου για στρατολόγηση θυμάτων σωματεμπορίας, του 2007.

²³ Ενημερωτικό δελτίο για τις ηλε-δεξιότητες: http://eskills-week.ec.europa.eu/c/document_library/get_file?uuid=6f0a6d8e-49e7-42ac-8f2b-f5adba460afc&groupId=10136

²⁴ Πηγή: Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., & Ólafsson, K: *Social Networking, Age and Privacy* (2011) (*Κοινωνική δικτύωση, ηλικία και προστασία της ιδιωτικής ζωής*), συντάχθηκε στο πλαίσιο του έργου EUKidsOnline II).

²⁵ Βλ. υποσημείωση 6

2. ΈΝΑ ΝΕΟ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ: ΜΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΟ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Τα τελευταία χρόνια έχει αναπτυχθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο μια σειρά από πολιτικές για την υποστήριξη των παιδιών. Ωστόσο, συχνά ήταν εξειδικευμένες, π.χ. εστιάζονταν σε κανάλια μέσω μαζικής επικοινωνίας²⁶ ή σε τεχνολογικές πλατφόρμες²⁷ και δεν έχουν συνδυαστεί σε ένα συνεκτικό πλαίσιο. Στις πολιτικές της ΕΕ μέχρι σήμερα δεν έχει αναγνωριστεί επαρκώς ότι τα παιδιά αποτελούν συγκεκριμένο κοινό-στόχο για το διαδίκτυο, για το οποίο απαιτείται ένα νέο οικοσύστημα που θα υποστηρίζει τις ανάγκες του. Η Ευρώπη χρειάζεται μια στρατηγική που θα αποτρέψει τον κατακερματισμό της αγοράς και θα δημιουργήσει ένα ασφαλέστερο, εμπλουτισμένο περιβάλλον για όλα τα παιδιά της ΕΕ στο διαδίκτυο.

Προτείνεται ο συνδυασμός σειράς μέσων που βασίζονται στη νομοθεσία, την αυτορύθμιση και την οικονομική υποστήριξη. Δεν απορρίπτεται η νομοθετική λύση, αλλά θα προτιμηθεί η αυτορύθμιση, η οποία παραμένει το πιο ευέλικτο πλαίσιο για την επίτευξη απτών αποτελεσμάτων στο πεδίο αυτό. Ωστόσο, πρέπει να είναι μια δυναμική διαδικασία που να ανταποκρίνεται στις νέες προκλήσεις, όπως η τεχνολογική σύγκλιση²⁸ και η οποία να προβλέπει κατάλληλους μηχανισμούς για τη συγκριτική αξιολόγηση και την ανεξάρτητη παρακολούθηση. Η Επιτροπή θα χρηματοδοτήσει επίσης δράσεις στο πλαίσιο της

²⁶ Οδηγία 2010/13/ΕΕ, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10.03.2010, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων (οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων). Σύσταση του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 1998, για την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών υπηρεσιών και υπηρεσιών πληροφόρησης μέσω της προώθησης εθνικών πλαισίων με σκοπό την επίτευξη συγκρίσιμου και αποτελεσματικού επιπέδου προστασίας των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, για την προστασία των ανηλίκων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και για το δικαίωμα απάντησης σε σχέση με την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας οπτικοακουστικών υπηρεσιών και επιγραμμικών υπηρεσιών πληροφόρησης

²⁷ Το European Framework for the Safer Use of Mobile Phones by Younger Teenagers and Children, (ευρωπαϊκό πλαίσιο για ασφαλέστερη χρήση των κινητών τηλεφώνων από εφήβους και παιδιά), που υπογράφηκε από φορείς εκμετάλλευσης κινητής τηλεφωνίας, καταδεικνύει τη δέσμευσή τους να παράσχουν τους μηχανισμούς ελέγχου πρόσβασης, να εντείνουν την ευαισθητοποίηση και να προαγάγουν την εκπαίδευση, να εφαρμόσουν την κατάταξη υλικού εμπορικού χαρακτήρα και να αντιμετωπίσουν παράνομο περιεχόμενο στο προϊόντα κινητής τηλεφωνίας της κοινότητας στο διαδίκτυο· οι Safer Social Networking Principles for the EU, (αρχές για ασφαλέστερη κοινωνική δικτύωση στην ΕΕ) υπογράφονται από φορείς παροχής κοινωνικών υπηρεσιών δικτύωσης, τους δεσμεύουν στην ευαισθητοποίηση σχετικά με μηνύματα εκπαίδευσης ασφαλείας, εξασφαλίζοντας υπηρεσίες κατάλληλες για την εκάστοτε ηλικία, υποβοηθώντας τους χρήστες μέσω εργαλείων και τεχνολογίας, παρέχοντας εύχρηστους μηχανισμούς υποβολής εκθέσεων, αντιδρά θετικά σε κοινοποιήσεις παράνομου περιεχομένου ή συμπεριφοράς, επιτρέποντας και ενθαρρύνοντας την ασφαλή προσέγγιση σε προσωπικές πληροφορίες και θέματα ιδιωτικής ζωής, καθώς και αξιολογώντας τα μέσα για την αναθεώρηση παράνομου ή απαγορευμένου περιεχομένου / συμπεριφοράς· Η PEGI είναι πανευρωπαϊκή συμφωνία για την ηλικιακή κατάταξη παιχνιδιών υπολογιστή και βιντεοπαιχνιδιών, η οποία καλύπτει 30 χώρες της Ευρώπης.

²⁸ Η αυτορύθμιση θα βασιστεί αρχικά στον «Συνασπισμό για τη βελτίωση του διαδικτύου προς όφελος των παιδιών» που προώθησε η Επιτροπή και έχει τη στήριξη των μεγάλων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ευρώπη σε όλους τους κλάδους της βιομηχανίας, οι οποίοι έχουν δεσμευτεί να εργαστούν για την υλοποίηση πέντε συγκεκριμένων δράσεων έως το Δεκέμβριο του 2012.

στρατηγικής για το πρόγραμμα Safer Internet²⁹ 2009-2013), τη διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη»³⁰ και το «Horizon 2020» από το 2014³¹.

2.1. Διαδικτυακό υλικό υψηλής ποιότητας για παιδιά και νέους

Η τόνωση της παραγωγής διαδικτυακού περιεχομένου υψηλής ποιότητας για παιδιά και νέους αποβαίνει προς όφελος τόσο αυτών όσο και της ανάπτυξης της ψηφιακής ενιαίας αγοράς. Η στρατηγική αυτή υποστηρίζει δύο άξονες δράσης σαφώς αλληλένδετους και δεν μπορεί να αποδώσει παρά μόνο εφόσον διεξαχθούν παράλληλα.

2.1.1. Ενθάρρυνση της παραγωγής δημιουργικού και εκπαιδευτικού διαδικτυακού υλικού για παιδιά

Τα μικρά παιδιά χρειάζονται «διαδικτυακές παιδικές χαρές», όπου μπορούν να παίξουν και να διδαχθούν· οι έφηβοι μπορούν να επωφεληθούν από δημιουργικά και εκπαιδευτικά παιχνίδια που διεγείρουν την φαντασία τους και υποστηρίζουν τη θετική χρήση του διαδικτύου από αυτούς. Παράλληλα, η τεχνολογία θα χρησιμοποιείται ολοένα περισσότερο στις τάξεις, για όλες τις ηλικίες. Η διαδραστική μάθηση μέσω της τεχνολογίας μπορεί να τονώσει τη δημιουργικότητα και την κριτική σκέψη. Για να διευκολυνθεί αυτό, είναι απαραίτητο να τονωθεί η δημιουργία περιεχομένου που θα υποστηρίζει την ανάπτυξη των παιδιών, καθώς και μια ευρωπαϊκή ψηφιακή ενιαία αγορά. Ορισμένα κράτη μέλη, όπως η Γερμανία, έχουν δρομολογήσει πρωτοβουλίες για τόνωση της παραγωγής και της προβολής ποιοτικού περιεχομένου για παιδιά βάσει ειδικών κριτηρίων ή/και προτύπων.

2.1.2. Προώθηση θετικών επιγραμμικών εμπειριών μικρών παιδιών

Η πλειονότητα των νέων εξακολουθούν μάλλον να «καταναλώνουν» και όχι να δημιουργούν διαδικτυακά. Ο στόχος είναι να ενθαρρυνθεί η δημιουργικότητα και η θετική χρήση του διαδικτύου, που όχι μόνο θα τους βοηθήσουν να αναπτύξουν τις ψηφιακές δεξιότητές τους, αλλά θα τους δοθεί επίσης η δυνατότητα να αναπτυχθούν και να διαμορφώσουν τον κόσμο τους με ασφαλή, δημιουργικό τρόπο, να κτίσουν κοινότητες, και να δραστηριοποιηθούν σε μια συμμετοχική κοινωνία. Θα μπορούσαν επίσης να προκύψουν τεχνολογικές καινοτομίες και νέες επιχειρήσεις που θα συμβάλουν στην ψηφιακή ενιαία αγορά.

Η **Επιτροπή** πρόκειται:

- να υποστηρίξει διαλειτουργικές πλατφόρμες για εργαλεία που εξασφαλίζουν την πρόσβαση σε περιεχόμενο κατάλληλο για την ηλικία (όπως λευκές λίστες³² ή

²⁹ Απόφαση αριθ. 1351/2008/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16.12.2008, για την θέσπιση πολυετούς κοινοτικού προγράμματος σχετικά με την προστασία των παιδιών που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο και άλλες τεχνολογίες επικοινωνιών

³⁰ Διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη (CEF), που συστάθηκε στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου - Ένας προϋπολογισμός για την Ευρώπη 2020, COM(2011) 500, μέρη I και II· Πρόταση για κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη σύσταση της Διευκόλυνσης «Συνδέοντας την Ευρώπη», COM(2011) 665 — με την επιφύλαξη της τελικής απόφασης και των τελικών ποσών στις προτάσεις για την CEF και το πολυετές χρηματοοικονομικό πλαίσιο της ΕΕ, με συνεκτίμηση του ευρύτερου πολιτικού πλαισίου της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»

³¹ Το πρόγραμμα-πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία, με την επιφύλαξη της τελικής απόφασης και των τελικών ποσών σχετικά με την πρόταση για το Horizon 2020 και το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της ΕΕ, συνεκτιμώντας το ευρύτερο πολιτικό πλαίσιο της στρατηγικής Ευρώπη 2020

φυλλομετρητές φιλικούς για τα παιδιά), εξετάζοντας παράλληλα το ζήτημα του συνεχούς ελέγχου ποιότητας.

- να ενθαρρύνει επίσης την καινοτομία στο δημιουργικό περιεχόμενο από και για τα παιδιά υποστηρίζοντας έργα και πρωτοβουλίες, όπως τον διαγωνισμό «Best Children’s Online Content».

Ο κλάδος πρέπει

- να αναπτύξει και να προσφέρει στοχευμένο, διαδραστικό περιεχόμενο ποιότητας για τα παιδιά, καθώς και εύχρηστα εργαλεία που να ενθαρρύνουν τη δημιουργικότητά τους και τους βοηθά να διδαχθούν.
- να στηρίζει, οικονομικά ή/και τεχνικά, πρωτοβουλίες στο πεδίο αυτό που προέρχονται από τα ίδια τα παιδιά, από σχολεία ή από ΜΚΟ.

Τα κράτη μέλη πρέπει

- να συμβαδίζουν με την υποστήριξη της Επιτροπής και με την ενεργή προώθηση πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στη δημιουργία διαδικτυακού περιεχομένου υψηλής ποιότητας για παιδιά.
- να συντονιστούν μεταξύ τους στο πεδίο αυτό, με την υποστήριξη της Επιτροπής, και να εφαρμόσουν πρότυπα για την ποιότητα του διαδικτυακού περιεχομένου που απευθύνεται σε παιδιά³³.

2.2. Αναβάθμιση της ευαισθητοποίησης και της υπευθυνοποίησης

Τα παιδιά, οι γονείς τους, οι κηδεμόνες και οι δάσκαλοι πρέπει να συνειδητοποιήσουν τους κινδύνους που διατρέχουν τα παιδιά στο διαδίκτυο, καθώς και να γνωρίζουν τα εργαλεία και τις στρατηγικές για προστασία τους ή να αντεπεξέλθουν στους εν λόγω κινδύνους. Τα παιδιά πρέπει να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη και τις δεξιότητες ψηφιακού και επικοινωνιακού γραμματισμού ώστε να είναι σε θέση να συμβάλλουν ενεργά σε μια συμμετοχική κοινωνία. Πρέπει να έχουν πρόσβαση και συμβουλές για το πώς να χρησιμοποιούν εργαλεία κατάλληλα για την ηλικία τους, που θα τους βοηθήσουν να δρουν διαδικτυακά με ασφάλεια και υπευθυνότητα. Το επίκεντρο των δράσεων ευαισθητοποίησης και υπευθυνοποίησης πρέπει να είναι η ανάπτυξη της αυτοπροστασίας και την προσωπικής υπευθυνότητας των παιδιών στο διαδικτυακό περιβάλλον.

³² Ο όρος αναφέρεται εν προκειμένω σε εξακριβωμένο κατάλογο ιστοτόπων που παρέχουν διαδικτυακό περιεχόμενο υψηλής ποιότητας για νέους. Οι κατάλογοι θα συγκροτούνται και θα συντηρούνται από ειδικούς στο πεδίο (δημόσιος ή/και ιδιωτικός τομέας) σε ανταπόκριση στις υποδείξεις στην ιστοσελίδα από τους χρήστες ή με απευθείας εφαρμογές από τις εταιρείες που θα συμπεριληφθούν, π.χ. η γερμανική πρωτοβουλία fragfinn.

³³ Στο πλαίσιο του προγράμματος Safer Internet συντάχθηκε το 2010 κατάλογος κατευθυντήριων γραμμών για την παραγωγή και παροχή διαδικτυακού περιεχομένου για παιδιά και νέους.

http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/docs/competition/final_draft.pdf

2.2.1. Ψηφιακός και επικοινωνιακός γραμματισμός³⁴ και διδασκαλία διαδικτυακής ασφάλειας στα σχολεία

Ο ψηφιακός γραμματισμός και ο γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας και οι σχετικές δεξιότητες έχουν ζωτική σημασία για τη χρήση του διαδικτύου από τα παιδιά. Καθώς τα παιδιά αρχίζουν να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο σε πολύ νεαρή ηλικία, είναι απαραίτητο η εκπαίδευση στην επιγραμμική ασφάλεια να αρχίσει στην πρώιμη παιδική ηλικία, με προσαρμογή των στρατηγικών υλοποίησης στις διάφορες ανάγκες και βαθμούς αυτονομίας των μικρών παιδιών και των εφήβων. Τα σχολεία είναι σε κατάλληλη θέση για την προσέγγιση της πλειονότητας των παιδιών, ανεξάρτητα από την ηλικία, το εισόδημα ή την προέλευση, καθώς και για άλλους βασικούς παραλήπτες μηνυμάτων σχετικά με τη διαδικτυακή ασφάλεια, όπως είναι οι δάσκαλοι και (εμμέσως) οι γονείς. Η διαδικτυακή ασφάλεια ως συγκεκριμένο θέμα περιλαμβάνονται επί του παρόντος στο σχολικό πρόγραμμα σε 23 εκπαιδευτικά συστήματα σε ολόκληρη την Ευρώπη³⁵, δεν έχει όμως εφαρμοστεί επαρκώς εξαιτίας έλλειψης των σχετικών διαδικτυακών πόρων διδασκαλίας. Η διδασκαλία της διαδικτυακής ασφάλειας στα σχολεία είναι μια δράση που αναφέρεται επίσης στο Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη.

Τα κράτη μέλη πρέπει

- να επιταχύνουν την ανάπτυξη και εφαρμογή στρατηγικών ώστε από το 2013 να συμπεριλάβουν τη διδασκαλία της διαδικτυακής ασφάλειας στα σχολικά προγράμματα.
- να ενισχύσουν την άτυπη εκπαίδευση σχετικά με τη διαδικτυακή ασφάλεια και να προβλέψουν πολιτικές «διαδικτυακής ασφάλειας» στα σχολεία και κατάλληλη κατάρτιση των εκπαιδευτικών.
- να στηρίξουν εταιρικές συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για την επίτευξη των παραπάνω στόχων.

Η Επιτροπή πρόκειται:

- να υποστηρίξει τον εντοπισμό και την ανταλλαγή βέλτιστης πρακτικής μεταξύ των κρατών μελών στα πεδία της επίσημης και της άτυπης εκπαίδευσης για τη διαδικτυακή ασφάλεια, τη δημιουργία σχετικού εκπαιδευτικού περιεχομένου, καθώς και συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα με στόχο την προσέγγιση των παιδιών, γονέων, εκπαιδευτικών και φροντιστών.
- να αναπτύξει μια ειδική ενότητα στο πλαίσιο του Europass για ψηφιακές ικανότητες, και να βελτιώσει τους δείκτες για τη χρήση και τον αντίκτυπο των ΤΠΕ στην εκπαίδευση.

Ο κλάδος πρέπει

- να συμμετάσχει σε συμπράξεις ιδιωτικού και δημόσιου τομέα για να στηρίξει την ανάπτυξη διαδραστικών εργαλείων και πλατφορμών για παροχή εκπαιδευτικού

³⁴ Η Επιτροπή καθόρισε μια ευρωπαϊκή προσέγγιση σχετικά με τον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας σε ψηφιακό περιβάλλον, στην ανακοίνωσή της προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Ευρωπαϊκή προσέγγιση σχετικά με τον γραμματισμό στα μέσα επικοινωνίας σε ψηφιακό περιβάλλον, COM(2007) 833·

³⁵ http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/121EN.pdf.

υλικού και υλικού ευαισθητοποίησης για εκπαιδευτικούς και παιδιά, με βάση υπάρχουσες πρωτοβουλίες³⁶

2.2.2. Κλιμάκωση δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης και της συμμετοχής της νεολαίας

Οι περιπτώσεις ορθής πρακτικής πρέπει να αναβαθμιστούν, ώστε οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης να προσεγγίσουν με συνέπεια όλα τα παιδιά, τους γονείς, τους δασκάλους και τους φροντιστές σε όλη την ΕΕ³⁷. Οι στρατηγικές ευαισθητοποίησης πρέπει να εξετάσουν τα διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης των μικρότερων παιδιών και των εφήβων, με ιδιαίτερη προσοχή στα μικρότερα και τα πιο ευάλωτα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων όσων έχουν μαθησιακές δυσχέρειες και διανοητική αναπηρία. Ταυτόχρονα, η αλληλοδιδασκτική μέθοδος αποτελεί πολύτιμη εκπαιδευτική στρατηγική ώστε παιδιά όλων των ηλικιών να γνωρίσουν τα δικαιώματα και τις ευθύνες τους στο διαδίκτυο.

Η **Επιτροπή** πρόκειται:

- να χρηματοδοτήσει από το 2014 τη δημιουργία μιας πανευρωπαϊκής διαλειτουργικής υποδομής υπηρεσιών για υποστήριξη των κέντρων για ασφαλέστερη χρήση του διαδικτύου (Safer Internet), τα οποία παρέχουν πληροφορίες διαδικτυακής ασφάλειας και εργαλεία ευαισθητοποίησης του κοινού, καθώς και πλατφόρμες για συμμετοχή της νεολαίας. Η πλατφόρμα θα περιλαμβάνει επίσης κριτήρια συγκριτικής αξιολόγησης για την ανταλλαγή βέλτιστης πρακτικής³⁸.
- να ανακαινίσει την Ευρωπαϊκή δικτυακή πύλη της νεολαίας, σύμφωνα με την στρατηγική της ΕΕ για τη νεολαία³⁹, να αποβεί ασφαλές και δυναμικό εικονικό περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών της νεολαίας. Στόχος της είναι να καταστεί σημείο αναφοράς για την ποιοτική ενημέρωση της νεολαίας σχετικά με τις σπουδές, την εργασία, τον εθελοντισμό, τις ανταλλαγές νέων, τον πολιτισμό, τη δημιουργικότητα, την υγεία και άλλους τομείς που σχετίζονται με τη νεολαία σε όλη την Ευρώπη, καθώς και για τη συμμετοχή των νέων διαδικτυακά, αφού απευθύνεται σε όλους τους νέους Ευρωπαίους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που διαθέτουν λιγότερες ευκαιρίες.

Τα **κράτη μέλη** πρέπει

- να συμπληρώνουν την υποστήριξη της Επιτροπής υπέρ των δημόσιων εκστρατειών ευαισθητοποίησης σε εθνικό επίπεδο.
- να προωθήσουν τη σύμπραξη των παιδιών κατά την ανάπτυξη εθνικών εκστρατειών ή/και νομοθεσίας που έχουν αντίκτυπο στις διαδικτυακές δραστηριότητές τους.
- να συμπληρώνουν την υποστήριξη της Επιτροπής για τις εθνικές Ομάδες νέων.

Ο **κλάδος** πρέπει να υποστηρίξει την κλιμάκωση των δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης.

- παρέχοντας χρηματοδότηση και τεχνική υποστήριξη σε ΜΚΟ και φορείς παροχής εκπαίδευσης για την ανάπτυξη πόρων.
- διαδίδοντας υλικό ευαισθητοποίησης στους πελάτες τους, είτε στα σημεία πώλησης, είτε μέσω των διαδικτυακών καναλιών τους.

³⁶ Όπως ο ιστότοπος www.teachtoday.eu.

³⁷ Βασιζόμενες επίσης σε υφιστάμενες προσπάθειες, όπως η European e-Skills week (Ευρωπαϊκή εβδομάδα ηλε-δεξιοτήτων)

³⁸ Με την επιφύλαξη της θέσπισης της απαιτούμενης νομοθεσίας.

³⁹ COM(2009) 200 τελικό και ψήφισμα του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2009, για ένα ανανεωμένο πλαίσιο ευρωπαϊκής συνεργασίας στο χώρο της νεολαίας (2010 -2018).

2.2.3. Απλά και ανθεκτικά εργαλεία αναφορών/καταγγελίας για τους χρήστες

Για την υπευθυνοποίηση των παιδιών για την αντιμετώπιση κινδύνων, όπως ο κυβερνο-εκφοβισμός ή η αθέμιτη προσέγγιση παιδιών μέσω διαδικτύου⁴⁰, πρέπει σε ολόκληρη την ΕΕ να είναι διαθέσιμες, σε διαδικτυακές υπηρεσίες και συσκευές, ανθεκτικοί μηχανισμοί για καταγγελία περιεχομένου και επαφών που φαίνεται ότι είναι επιβλαβείς για τα παιδιά.

Οι μηχανισμοί αυτοί θα καλύψουν επίσης το στόχο για διευκόλυνση της καταγγελίας, εκ μέρους των πολιτών, αξιόποινων πράξεων στον κυβερνοχώρο, ιδίως στο πλαίσιο της ανάπτυξης του δικτύου των εθνικών πλατφορμών συναγερμού για το ηλεκτρονικό έγκλημα και του μελλοντικού Ευρωπαϊκού κέντρου ηλεκτρονικού εγκλήματος⁴¹.

Ταυτόχρονα, θα συμπληρώσουν τις ανοιχτές τηλεφωνικές γραμμές 116 που προσφέρουν βοήθεια και υποστήριξη για τα εξαφανισμένα παιδιά και τους γονείς⁴² δεδομένου ότι στη βία εναντίον των παιδιών ενδέχεται να αποδίδονται ορισμένες περιπτώσεις εξαφάνισης παιδιών από τα σπίτια τους.

Ο κλάδος πρέπει

- να δημιουργήσει και να αναπτύξει σε επίπεδο ΕΕ, σε συνεργασία με τους αρμόδιους εθνικούς συντελεστές, έναν μηχανισμό που να παρέχει στα παιδιά που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες του τη δυνατότητα καταγγελίας βλαβερού περιεχομένου και συμπεριφορών. Ο μηχανισμός πρέπει να είναι ορατός, εύκολα εντοπίσιμος, αναγνωρίσιμος, προσιτός σε όλους και διαθέσιμος σε κάθε φάση της διαδικτυακής διαδικασίας, όταν μπορεί να τον χρειαστεί ένα παιδί. Πρέπει να έχει σαφείς και κοινώς αντιληπτές κατηγορίες υποβολής αναφορών και σαφή υποδομή διεκπεραίωσης, η οποία να εξασφαλίζει ταχεία και ενδεδειγμένη παρακολούθηση της υπόθεσης. Ο χειρισμός των αναφορών πρέπει να γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία όσον αφορά την προστασία των δεδομένων.

Η Επιτροπή πρόκειται:

- να διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ του εμπλεκόμενου κλάδου σε συμφωνίες αυτορύθμισης πανευρωπαϊκής κλίμακας και των τηλεφωνικών γραμμών βοήθειας του Safer Internet.
- να εξετάσει το ενδεχόμενο θέσπισης κανονιστικών μέτρων οι πρωτοβουλίες του κλάδου δεν αποφέρουν τα αναμενόμενα.
- να συνεχίσει να παρακολουθεί την ορθή εφαρμογή της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία όσον αφορά την υποχρέωση των κρατών μελών να διαθέσουν γραμμές 116000 έτοιμες για επιχειρησιακή λειτουργία και επίσης να παρέχει χρηματοδότηση για την καθιέρωση και λειτουργία των γραμμών για αγνοούμενα παιδιά.

Τα κράτη μέλη πρέπει

⁴⁰ Η αθέμιτη προσέγγιση παιδιών μέσω διαδικτύου αναφέρεται στις ενέργειες που αναλαμβάνονται εσκεμμένα, με στόχο την σύναψη φιλικής σχέσης και συναισθηματικής σύνδεσης με ένα παιδί, ως προετοιμασία για σεξουαλική δραστηριότητα με το παιδί ή για εκμετάλλυσή του.

⁴¹ COM(2012) 140 τελικό.

⁴² Απόφαση αριθ. 2007/116/EK της Επιτροπής, της 15ης Φεβρουαρίου 2007, σχετικά με τη δέσμευση της περιοχής αριθμοδότησης που αρχίζει με «116» για εναρμονισμένους αριθμούς που αφορούν εναρμονισμένες υπηρεσίες κοινωνικού ενδιαφέροντος: οδηγία 2002/22/EK, της 7ης Μαρτίου 2002, για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την καθολική υπηρεσία).

- να παρέχουν την αναγκαία υποστήριξη για τη συγκρότηση και εγκατάσταση των μηχανισμών υποβολής αναφορών, ιδιαίτερα όταν είναι απαραίτητη η συνεργασία με εταίρους όπως οι φορείς επιβολής του νόμου.
- να παρακολουθούν την αποτελεσματική λειτουργία τους σε εθνικό επίπεδο.
- να θέσουν σε επιχειρησιακή λειτουργία τις γραμμές επικοινωνίας 116000.

2.3. Δημιουργία ασφαλούς διαδικτυακού περιβάλλοντος για τα παιδιά·

Ενώ η υπευθυνοποίηση και η εκπαίδευση πρέπει να επιταχυνθούν, πρέπει επίσης να συμπληρωθούν με την παροχή προστασίας. Τούτο εξαιτίας του ότι τα παιδιά δεν διακρίνουν πάντα τους πιθανούς κινδύνους που έχουν να αντιμετωπίσουν διαδικτυακά ή/και δεν έχουν πάντα συνείδηση για τις πιθανές συνέπειες των πράξεών τους. Η έκθεση των παιδιών σε βλαβερές συμπεριφορές ή περιεχόμενο μπορεί, ωστόσο, να οδηγήσει σε οδυνηρές διαδικτυακές εμπειρίες ή κινδύνους στην υλική πραγματικότητα. Είναι επομένως απαραίτητη η υλοποίηση μέτρων που να αποτρέπουν τα παιδιά να έρχονται σε επαφή με τέτοιο περιεχόμενο ή συμπεριφορές. Οι προτεινόμενες δράσεις αφορούν τόσο τα μικρότερα παιδιά όσο και τους εφήβους, επειδή τα παιδιά διαφόρων ηλικιών χρησιμοποιούν τις νέες τεχνολογίες με διαφορετικούς τρόπους και δεν είναι δυνατό να βρεθεί μια μόνο λύση για όλα τα παιδιά ή για τη διαδικτυακή ασφάλειά τους. Εφόσον είναι απαραίτητο, περιγράφονται οι διαφορές προσέγγισης μεταξύ των ηλικιακών ομάδων.

2.3.1. Ρυθμίσεις προστασίας της ιδιωτικής ζωής κατάλληλες για την εκάστοτε ηλικία

Μολονότι κίνδυνοι για την ιδιωτική ζωή υπάρχουν για όλους τους χρήστες, τα παιδιά αποτελούν ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα. Ιδίως τα πολύ μικρά παιδιά δεν ξέρουν πώς να τροποποιήσουν τις ρυθμίσεις απορρήτου τους και δεν κατανοούν τις πιθανές συνέπειες των πράξεών τους, ώστε να καθίστανται εύκολος στόχος άγρας ή να εκθέσουν σε κίνδυνο τη διαδικτυακή τους αξιοπρέπεια. Επομένως, η διαχείριση των προεπιλεγμένων ρυθμίσεων απορρήτου για τα παιδιά πρέπει να γίνεται κατά τρόπο που να εξασφαλίζει όσο το δυνατόν πιο ασφαλή.

Ο κλάδος αναμένεται να

- να εφαρμόσει⁴³ διαφανείς προεπιλεγμένες ηλικιακές ρυθμίσεις απορρήτου, με σαφείς πληροφορίες και προειδοποιήσεις στους ανήλικους για τις ενδεχόμενες συνέπειες των αλλαγών που τυχόν επιφέρουν στις εκάστοτε προεπιλεγμένες ρυθμίσεις απορρήτου και με σαφείς πληροφορίες σχετικά με το επίπεδο προστασίας της προσωπικής ζωής κάθε πληροφορίας που απαιτείται ή προτείνεται για τη συγκρότηση διαδικτυακού προφίλ.
- να εφαρμόσει τεχνικά μέσα για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και επαλήθευση ταυτότητας.

⁴³ Η υλοποίηση μέτρων που αφορούν την προστασία του απορρήτου, της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων πρέπει να συμβαδίζουν με τη σχετική ευρωπαϊκή νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων της εν εξελίξει αναθεώρησης της ισχύουσας οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής. Οδηγία 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών. **Η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (COM 2012) 11 τελικό**

Η Επιτροπή

- πρότεινε νέα ρύθμιση για την προστασία των δεδομένων, που να προστατεύει ιδιαίτερα την ιδιωτική ζωή των παιδιών και να εισάγει το «δικαίωμα στη λήθη».
- το 2012, προτίθεται να προτείνει πανευρωπαϊκό πλαίσιο για ηλεκτρονική επαλήθευση ταυτότητας που θα επιτρέψει τη χρήση προσωπικών χαρακτηριστικών (ιδίως της ηλικίας) ώστε να εξασφαλίζεται συμμόρφωση με τις ηλικιακές διατάξεις του προτεινόμενου κανονισμού περί προστασίας των δεδομένων.
- θα στηρίζει επίσης E&A για την ανάπτυξη τεχνικών μέσων για την ηλεκτρονική ταυτοποίηση και την επαλήθευση ταυτότητας σε σχετικές υπηρεσίες, σε ολόκληρη την ΕΕ, καθώς και για την εγκατάστασή τους.

Τα κράτη μέλη πρέπει

- να διασφαλίσουν την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ στο πεδίο αυτό, σε εθνικό επίπεδο.
- να ενθαρρύνουν τη θέσπιση από τον κλάδο μέτρων αυτορύθμισης και να παρακολουθούν την εφαρμογή τους σε εθνικό επίπεδο.
- να υποστηρίξουν τις δραστηριότητες ευαισθητοποίησης σε εθνικό επίπεδο.

2.3.2. Ευρεία διάθεση και χρήση δυνατοτήτων γονικού ελέγχου

Το 80% των γονέων πιστεύουν ότι η βελτίωση της διαθεσιμότητας και των επιδόσεων των εργαλείων γονικού ελέγχου θα συμβάλουν στην αποτελεσματικότερη και ασφαλέστερη χρήση του διαδικτύου από τα παιδιά τους⁴⁴. Ωστόσο, κατά μέσο όρο, μόνο το 28% των γονέων στην Ευρώπη εφαρμόζουν φραγή ή φίλτρο σε ιστοσελίδες που επισκέπτονται τα παιδιά τους⁴⁵. Με τον δέοντα σεβασμό της ελευθερίας της έκφρασης, ο γονικός έλεγχος είναι συμπληρωματικό μέτρο που συμβάλλει στην προστασία των μικρότερων παιδιών από τη θέαση ακατάλληλου διαδικτυακού περιεχομένου, δεδομένου ότι παρέχει ρυθμίσεις για φιλτράρισμα του περιεχομένου και την παρακολούθηση της διαδικτυακής δραστηριότητας. Είναι απαραίτητο να εξασφαλιστεί η ευρύτερη διάθεση και χρήση εργαλείων γονικού ελέγχου σε διάφορες γλώσσες, ώστε οι γονείς να μπορούν να προχωρήσουν σε συνειδητή επιλογή για το αν θα χρησιμοποιήσουν ή όχι αυτά τα εργαλεία.

Ο κλάδος πρέπει

- να εξασφαλίζει τη διαθεσιμότητα εργαλείων γονικού ελέγχου που είναι απλά στη ρύθμιση, εύχρηστα και προσιτά σε όλους σε όλες τις συσκευές με διαδικτυακή ικανότητα που διατίθενται στη Ευρώπη. Τα εργαλεία πρέπει να είναι αποτελεσματικά σε κάθε τύπο συσκευής και για κάθε τύπο περιεχομένου, συμπεριλαμβανομένου περιεχομένου που δημιουργεί ο χρήστης. Πρέπει να συμμορφώνονται με τη βέλτιστη πρακτική για εξασφάλιση λογοδοσίας και διαφάνειας. Τα εργαλεία πρέπει να προωθηθούν ώστε να εξασφαλίζεται η ευρύτερη δυνατή ενημέρωση για την ύπαρξή τους και την αφομοίωση.

Η Επιτροπή πρόκειται:

- να υποστηρίξει τη συγκριτική αξιολόγηση και τις δοκιμές εργαλείων γονικού ελέγχου και σχετικών υπηρεσιών υποστήριξης για να θωρακίσουν γονείς και παιδιά

⁴⁴ Βλ. υποσημείωση 5

⁴⁵ Βλ. υποσημείωση 6

- να υποστηρίξει E&A για να εξεταστεί πώς να διαμορφωθούν συστήματα ηλικιακής διαβάθμισης και ταξινόμησης του περιεχομένου ώστε να είναι ερμηνεύσιμα από αποτελεσματικά εργαλεία γονικού ελέγχου που μπορούν να διεκπεραιώσουν ευρύτερο φάσμα γλωσσών.
- να εξετάσει τη θέσπιση νομοθετικών μέτρων εάν τα μέτρα αυτορύθμισης του κλάδου δεν αποφέρουν τα αναμενόμενα.

Τα **κράτη μέλη** καλούνται

- να υποστηρίξουν τις προσπάθειες του κλάδου στο πεδίο αυτό και να παρακολουθήσουν την εφαρμογή τους στις συσκευές που πωλούνται στην επικράτειά τους.
- να εκτελούν δοκιμές και κύκλους πιστοποίησης για εργαλεία γονικού ελέγχου.
- να προωθήσουν τη διάθεσιμότητά τους.

2.3.3. Ευρύτερη χρήση ηλικιακής διαβάθμισης και ταξινόμησης περιεχομένου

Ένας από τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν τα παιδιά στο διαδίκτυο είναι η θέαση ακατάλληλου περιεχομένου (όπως πορνογραφία ή βίαιο περιεχόμενο). Επιδιώκεται μια γενικώς εφαρμόσιμη, διαφανής και συνεκτική προσέγγιση για την ηλικιακή κατάταξη και ταξινόμηση του περιεχομένου σε επίπεδο ΕΕ, για ποικίλα περιεχόμενα / υπηρεσίες (συμπεριλαμβανομένων επιγραμμικών παιχνιδιών, διαδικτυακών εφαρμογών - apps - και εκπαιδευτικού και άλλου πολιτιστικού περιεχομένου), καθώς και διερεύνηση καινοτόμων λύσεων (π.χ. διαβάθμιση από τους χρήστες ή αυτοματοποιημένη). Το σύστημα πρέπει να παρέχει στους γονείς κατανοητές ηλικιακές κατηγορίες, αναγνωρίζοντας παράλληλα ότι το ίδιο περιεχόμενο μπορεί να διαβαθμιστεί ως κατάλληλο για διαφορετικές ηλικιακές κατηγορίες σε διαφορετικές χώρες. Η προσέγγιση αυτή πρέπει να χρησιμοποιείται με συνέπεια σε όλους τους τομείς, αντιμετωπίζοντας έτσι τις αποκλίσεις κατά την εφαρμογή των σημερινών συστημάτων για τα διάφορα μέσα επικοινωνίας, προκειμένου να αξιοποιηθεί ο ανταγωνισμός στην αγορά

Ο **κλάδος** πρέπει

- να καθιερώσει ενωσιακή προσέγγιση όσον αφορά την ηλικιακή διαβάθμιση και την ταξινόμηση του περιεχομένου που να ισχύει στις διάφορες παραπάνω αναφερόμενες υπηρεσίες, βασιζόμενος στην επιτυχία των υφιστάμενων πρωτοβουλιών, όπως του PEGI.
- να εξετάσει πώς τα συστήματα αυτά θα μπορούσαν να καταστούν ερμηνεύσιμα από εργαλεία γονικού ελέγχου

Η **Επιτροπή** πρόκειται να υποστηρίξει:

- την αυτορύθμιση στο εν λόγω πεδίο, αλλά θα εξετάσει επίσης τη λήψη νομοθετικών μέτρων, εάν η αυτορύθμιση του κλάδου δεν αποφέρει αποτελέσματα.
- την εγκατάσταση, από το 2014, διαλειτουργικών πλατφορμών ώστε να παρέχονται υπηρεσίες κατάλληλες για την εκάστοτε ηλικία.

Τα **κράτη μέλη** καλούνται

- να συνεργαστούν, σύμφωνα με τις οικείες εν προκειμένω ρυθμίσεις τους στο εν λόγω πεδίο και να ενθαρρύνουν τους εμπλεκόμενους φορείς σε εθνικό επίπεδο να συμβάλουν στη χάραξη και την εφαρμογή ενωσιακών συστημάτων ηλικιακής διαβάθμισης και ταξινόμησης περιεχομένου.

- να υποστηρίξουν τη διαδικασία παραπόνων που απαιτείται για την ορθή λειτουργία των συστημάτων αυτών.

2.3.4. Διαδικτυακή διαφήμιση και υπερβάσεις δαπανών

Τα παιδιά, ιδίως τα μικρότερα, δεν έχουν αναπτύξει την ικανότητα κριτικής αξιολόγησης των διαφημιστικών μηνυμάτων. Σε εικονικούς κόσμους, τα παιδιά μπορούν συχνά να καταβάλουν πληρωμή για εικονικά αγαθά, μέσω κλήσης ή γραπτού μηνύματος, επομένως χωρίς να είναι απαραίτητη προηγούμενη γονική άδεια⁴⁶. Τα παιδιά μπορούν επίσης να επιδιώξουν πρόσβαση σε διαδικτυακά τυχερά παιχνίδια ή σε ιστοτόπους παιχνιδιών. Μπορούν να τηλεφορτώσουν ηχητικά σήματα κλήσης για τα κινητά τους τηλέφωνα ή να έχουν ακούσια πρόσβαση στο διαδίκτυο μέσω του κινητού τους. Όλα αυτά μπορούν να συνεπάγονται υψηλές χρεώσεις.

Στόχος είναι να εξασφαλιστεί ότι τα πρότυπα για τη διαφήμιση σε ιστοσελίδες για παιδιά εγγυώνται επίπεδο προστασίας συγκρίσιμο με αυτό της διαφήμισης στις οπτικοακουστικές υπηρεσίες⁴⁷ και ότι, όσον αφορά τη συμπεριφορική διαφήμιση, δεν δημιουργούνται τέτοια τμήματα που απευθύνονται σε παιδιά, καθώς και να εξασφαλιστεί ότι οι δαπάνες των παιδιών, διαδικτυακά ή μέσω των κινητών τους δεν θα επιφέρουν απρόβλεπτο υψηλό κόστος.

Ο κλάδος πρέπει να τηρεί την ισχύουσα νομοθεσία⁴⁸, ιδίως όσον αφορά διαδικτυακά χαρακτηριστικά και συμπεριφορική διαφήμιση. Πρέπει

- να παρέχει διαφανείς, σαφείς και κατάλληλες για την ηλικία πληροφορίες σχετικά με το κόστος των διαδικτυακά προσβάσιμων υπηρεσιών και να αποφεύγει προεπιλεγμένες ρυθμίσεις που θα μπορούσαν εύκολα να επιτρέπουν στα παιδιά πρόσβαση σε υπηρεσίες πρόσθετου τέλους, για τις οποίες απαιτείται επιπλέον πληρωμή.
- να αποφεύγει να απευθύνεται απευθείας στα παιδιά και να τα ενθαρρύνει να αγοράσουν εικονικά αγαθά ή πιστωτικές μονάδες με το κινητό τους τηλέφωνο ή με άλλα μέσα που δεν απαιτούν προηγούμενο γονικό έλεγχο. Στο σχετικό πλαίσιο πρέπει να προβλέπονται έγκαιρες προειδοποιήσεις για το πρόσθετο κόστος με σκοπό την υπευθυνοποίηση των παιδιών και των γονέων.
- να βασίζεται σε πρότυπα αυτορύθμισης, όπως αυτά που ορίζονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση Διαφημιστικών Προτύπων για τη συμπεριφορική διαφήμιση⁴⁹ και να εφαρμόζουν προορατικά μέτρα για την αποφυγή της έκθεσης των παιδιών σε ακατάλληλη διαφήμιση, σε κάθε μορφή των επιγραμμικών (διαδικτυακών) μέσων επικοινωνίας.
- να λάβει μέτρα για να αποτρέψει πρόσβαση των παιδιών σε ιστοτόπους διαδικτυακών τυχερών παιχνιδιών.

⁴⁶ Το ολλανδικό ίδρυμα «My Child online» εξέδωσε το 2011 την έκθεση 'Pas op je Portemonnee', όπου υποστηρίζεται ότι αυξάνεται ο αριθμός καταγγελιών σχετικά με τα ποσά που δαπανούν τα παιδιά σε εικονικούς κόσμους. Στο βρετανικό κείμενο 'Briefing on the internet, e-commerce, children and young people' περιλαμβάνεται επισκόπηση θεμάτων σχετικών με τα παιδιά και το ηλ-εμπόριο.

⁴⁷ Όπως αναφέρεται στην οδηγία

⁴⁸ Συμπεριλαμβανομένων των οδηγιών για την προστασία των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής, που είναι σήμερα σε ισχύ. Η διαφήμιση και οι εμπορικές πρακτικές με στόχο τα παιδιά οφείλουν να συμμορφώνονται με την οδηγία 2005/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές.

⁴⁹ <http://www.easa-alliance.org/page.aspx/386>.

Η **Επιτροπή** πρόκειται:

- να επιταχύνει την εφαρμογή των υφιστάμενων κανόνων της ΕΕ και να τονώσει περαιτέρω τα μέτρα αυτορύθμισης για καλύτερη προστασία των παιδιών από ακατάλληλη διαφήμιση και σπατάλες.
- να διερευνήσει περαιτέρω τη νομοθεσία, εάν τα μέτρα αυτορύθμισης αν τα μέτρα αυτορύθμισης δεν αποφέρουν τα αναμενόμενα.
- να επεκτείνει το ευρύτερο ζήτημα των παιδιών ως καταναλωτών στο επικείμενο θεματολόγιο των καταναλωτών.
- να εξετάσει τον καλύτερο τρόπο για να βελτιώσει την προστασία των ανηλίκων, σε ανακοίνωση σχετικά με τα διαδικτυακά τυχερά παιχνίδια στην εσωτερική αγορά, που θα υποβληθεί το 2012.

Τα **κράτη μέλη** καλούνται

- να διασφαλίσουν ότι οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε εθνικό επίπεδο θα τηρούν τη νομοθεσία στο πεδίο αυτό.
- να στηρίξουν τον κλάδο στην επεξεργασία κωδίκων δεοντολογίας σχετικά με ακατάλληλη διαδικτυακή διαφήμιση και να παρακολουθήσουν την εφαρμογή τους σε εθνικό επίπεδο.

2.4. Καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών

Το διαδίκτυο χρησιμοποιείται ολοένα και περισσότερο για τη διανομή εικόνων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών. Υπάρχει σειρά από προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν: είναι απαραίτητη η ταυτοποίηση, η διάσωση και η υποστήριξη των θυμάτων, η ανάληψη δράσης κατά των δραστών και ο περιορισμός της συνεχιζόμενης κυκλοφορίας των εικόνων με την ανίχνευση και την αφαίρεση εικόνων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών από το διαδίκτυο, καθώς και με την πρόληψη εκ νέου ανάρτησής τους.

2.4.1. Ταχύτερος και συστηματικός εντοπισμός υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών που διαδίδεται μέσω διάφορων διαδικτυακών καναλιών, καθώς και κοινοποίηση και αφαίρεση του εν λόγω υλικού

Τα σημερινά σημεία αναφοράς (ανοιχτές τηλεφωνικές γραμμές), όπου οι πολίτες μπορούν να καταγγέλλουν παράνομο περιεχόμενο θα αποκτήσουν αυξημένη προβολή, συμπεριλαμβανομένης της σύνδεσης με τυχόν μελλοντικούς μηχανισμούς υποβολής αναφορών σε κλίμακα ΕΕ και μέτρων για την καταγγελία αξιόποινων πράξεων στον κυβερνοχώρο. Η συστηματική ανίχνευση, αφαίρεση και αποτροπή της εκ νέου ανάρτησης εικόνων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών πρέπει να βελτιωθούν.

Οι δράσεις στο πεδίο αυτό πρέπει να συμβαδίζουν με τη νέα οδηγία για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών και της πορνογραφίας⁵⁰, την οδηγία για το ηλ-

⁵⁰ Με την οδηγία 2011/93/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας, ποινικοποιούνται τα αδικήματα της παιδικής πορνογραφίας, της αθέμιτης προσέγγισης παιδιών μέσω διαδικτύου, της σεξουαλικής κακοποίησης μέσω κάμερας web, ή της θέασης παιδοπορνογραφικού υλικού χωρίς τηλεφόρτωση αρχείων.

εμπόριο⁵¹, καθώς και με τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων και τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

Η **Επιτροπή** πρόκειται:

- να στηρίζει τη συνεργασία μεταξύ του κλάδου, των αρχών επιβολής του νόμου και των ανοιχτών γραμμών επικοινωνίας για τη βελτίωση της διαδικασίας και τη συντόμευση του χρονικού διαστήματος για την αφαίρεση εικόνων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, τον συντονισμό της ανταλλαγής εργαλείων και πόρων, καθώς και τη συνέχιση της υποστήριξης του δικτύου ανοιχτών τηλεφωνικών γραμμών INHOPE, ώστε να διευκολύνεται για το κοινό η αναφορά παράνομου περιεχομένου, να συνεχιστούν οι κατάλληλες ενέργειες με συνεχή μείωση των καθυστερήσεων για την αφαίρεση υλικού, καθώς και τη διερεύνηση τρόπων για τη βελτίωση της δημόσιας προβολής τους.
- να υποστηρίζει την E&A και την εγκατάσταση καινοτόμων τεχνικών λύσεων για τις έρευνες της αστυνομίας, συγκεκριμένα για πιο αποτελεσματική αναγνώριση και ταυτοποίηση υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών που διαδίδεται μέσω διαφορετικών καναλιών στο διαδίκτυο, καθώς και για την αφαίρεση και την πρόληψη της εκ νέου ανάρτησης εικόνων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών.
- να στηρίζει την κατάρτιση σχετικά με την επιβολή του νόμου.
- να θεσπίσει μια οριζόντια πρωτοβουλία για διαδικασίες αναγγελίας και δράσης. Θα αφορά ιδίως τα εμπόδια για έναν μηχανισμό αποτελεσματικής καταγγελίας και αφαίρεσης για όλες τις κατηγορίες παράνομου περιεχομένου, συμπεριλαμβανομένων των εικόνων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών⁵².

Τα **κράτη μέλη** πρέπει

- να αυξήσουν τους πόρους των φορέων επιβολής του νόμου που καταπολεμούν το υλικό σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο.
- σύμφωνα με την οδηγία για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης των παιδιών, να εξασφαλίζουν τη διάθεση αποτελεσματικών ερευνητικών εργαλείων προς ενίσχυση των ικανοτήτων των επιθεωρητών για εντοπισμό παιδιών-θυμάτων, εγγυώμενα την εφαρμογή αποτελεσματικών διασφαλίσεων για τη δημοκρατική λογοδοσία στη χρήση αυτών των εργαλείων.
- να προσαρμόζουν την υποστήριξη στη λειτουργία και την προβολή των ανοιχτών γραμμών επικοινωνίας σε εθνικό επίπεδο, όπου το κοινό θα μπορεί να καταγγέλλει παράνομο περιεχόμενο αναρτημένο στο διαδίκτυο.
- να υποστηρίζουν τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των ανοιχτών τηλεφωνικών γραμμών και του κλάδου για την αφαίρεση υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών.

Ο **κλάδος**

- θα ενθαρρυνθεί να λάβει μέτρα, συμπεριλαμβανομένων προληπτικών, για την αφαίρεση υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών από το διαδίκτυο.

⁵¹ Η οδηγία 2000/31/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά («οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο») προβλέπει τη βάση για διαδικασίες κοινοποίησης και αφαίρεσης περιεχομένου.

⁵² Αναγγέλθηκε στην ανακοίνωση για ένα συνεκτικό πλαίσιο για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στην ενιαία ψηφιακή αγορά ηλεκτρονικού εμπορίου και διαδικτυακών υπηρεσιών COM (2011) 942.

- πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία με τους φορείς επιβολής του νόμου και τις ανοιχτές γραμμές επικοινωνίας ώστε να βελτιωθούν οι διαδικασίες αναγγελίας και αφαίρεσης και να καθιερωθούν κριτήρια απόδοσης.
- θα ενθαρρυνθεί να αναπτύξει και να χρησιμοποιεί εργαλεία για αύξηση της αποτελεσματικότητας της αναγνώρισης εικόνων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, των διαδικασιών αναγγελίας και αφαίρεσης, καθώς και της αποτροπής εκ νέου ανάρτησης.

2.4.2. Συνεργασία με διεθνείς εταίρους για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών

Δεδομένου ότι το διαδίκτυο δεν γνωρίζει σύνορα, η διεθνής συνεργασία είναι απαραίτητη. Υπάρχει ανάγκη για συνολική θεώρηση της αντιμετώπισης των θεμάτων σε μια πιο συντονισμένη και βιώσιμη βάση. Υλικό σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών μπορεί να προβληθεί και να αναφερθεί σε μια χώρα, ενώ φιλοξενείται σε τρίτη χώρα, έχοντας όμως τηλεφορτωθεί από άλλη χώρα: περισσότερο από το μισό του υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών που αναφέρθηκε στο ίδρυμα Internet Watch Foundation το 2011 αναγνωρίστηκε ως φυλασσόμενο χώρα εκτός Ευρώπης⁵³. Στην ίδια έκθεση επισημαίνεται ότι οι μέθοδοι διανομής και οι τρόποι πρόσβασης στα υλικά συνεχίζουν να μεταβάλλονται καθώς αλλάζουν οι τεχνολογίες: προς τούτο απαιτείται οι ανοιχτές τηλεφωνικές γραμμές να συνεχίσουν να αναπτύσσουν τις στρατηγικές και τα εργαλεία τους, έτσι ώστε να μπορούν να εντοπίζουν συλλογικά και να καταπολεμούν την παρουσία υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο σχετικό του μεταβαλλόμενο διαδικτυακό πλαίσιο.

Η **Επιτροπή** πρόκειται:

- να ενθαρρύνει την αύξηση της παγκόσμιας συμμετοχής στο δίκτυο INHOPE, των ανοιχτών γραμμών επικοινωνίας, όπου σήμερα περιλαμβάνονται χώρες όπως η Ρωσία, η Ιαπωνία, οι ΗΠΑ, η Νότια Αφρική, η Αυστραλία ή η Νότια Κορέα.
- να υποστηρίζει την εφαρμογή της σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο και την προώθηση των αρχών της μέσω διασφάλισης τεχνικών και νομικών μέτρων προστασίας.
- να συνεργαστεί με διεθνείς εταίρους μέσω δομών, όπως η Ομάδα εργασίας ΕΕ-ΗΠΑ για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο και το έγκλημα στον κυβερνοχώρο, η οποία καθορίζει κοινές προτεραιότητες στην περιοχή, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας για την απομάκρυνση της παιδικής πορνογραφίας από το διαδίκτυο και για την ενίσχυση της υπευθυνοποίησης των παιδιών στο διαδίκτυο.
- να συνδιοργανώσουν το φθινόπωρο του 2012 διάσκεψη εργασίας ΕΕ-ΗΠΑ.
- να επιδιώξουν την συμπερίληψη και άλλων περιοχών του κόσμου και να υποστηρίζουν τη συνεργασία σε παγκόσμιο επίπεδο.

Τα **κράτη μέλη** καλούνται

- να υποστηρίζουν την Επιτροπή στις προσπάθειές της να ενισχύσει τη συνεργασία με διεθνείς εταίρους

Ο **κλάδος** καλείται σε

⁵³ Internet Watch Foundation (ίδρυμα παρακολούθησης του διαδικτύου, η βρετανική ανοιχτή γραμμή): Annual and Charity Report 2011.

- ανταλλαγή βέλτιστης πρακτικής στο πεδίο αυτό και σε συνεργασία με εταίρους σε όλο τον κόσμο.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αν και το διαδίκτυο, οι συσκευές που χρησιμοποιούνται για την πρόσβαση και οι διαθέσιμες σήμερα υπηρεσίες δεν έχουν δημιουργηθεί ειδικά για χρήση από παιδιά, όπως προκύπτει από την έρευνα τα παιδιά είναι ολοένα και πιο σημαντικοί χρήστες του. Τα παιδιά συνιστούν επομένως μια ειδική ομάδα που χρειάζεται προσοχή: ο τρόπος που συμπεριφέρονται τα παιδιά σήμερα στο διαδίκτυο θα συμβάλει στον καθορισμό του αυριανού ψηφιακού κόσμου. Η από κοινού υιοθέτηση μιας ευρωπαϊκής προσπάθειας στο πεδίο αυτό θα στηρίξει την ανάπτυξη διαλειτουργικών και βιώσιμων υποδομών ώστε να προκύψει ένα διαδίκτυο καλύτερα προσαρμοσμένο για τα παιδιά, ενώ θα δώσει ώθηση στην οικονομική μεγέθυνση και την καινοτομία. Η αναβάθμιση της ευαισθητοποίησης, των ψηφιακών δεξιοτήτων και του γραμματισμού στα μέσα επικοινωνίας για τα παιδιά θα βελτιώσει τις εργασιακές προοπτικές και την απασχολησιμότητά τους, ενώ θα συμβάλει ώστε να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση ως ψηφιακοί πολίτες. Η ενίσχυση του δυναμικού για διαδραστικό περιεχόμενο που απευθύνεται σε παιδιά θα συμβάλει στη δημιουργία ακμαίας ευρωπαϊκής ψηφιακής ενιαίας αγοράς. Η συνεχιζόμενη αποτελεσματική αυτορύθμιση του κλάδου για την προστασία και την υπευθυνοποίηση των νέων, με τα κατάλληλα κριτήρια συγκριτικής αξιολόγησης και ανεξάρτητα συστήματα παρακολούθησης, είναι απαραίτητη για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης σε ένα βιώσιμο και υπεύθυνο μοντέλο διακυβέρνησης που θα μπορούσε να αποφέρει λύσεις περισσότερο ευέλικτες, έγκαιρες και κατάλληλες για την αγορά απ' ό,τι τυχόν κανονιστικές πρωτοβουλίες. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρέχει υποστήριξη ώστε να ενταχθούν στο θεματολόγιο των εκδηλώσεων θέματα σχετικά με την επιγραμμική (διαδικτυακή) ασφάλεια των παιδιών, όπως το Φόρουμ για τη διακυβέρνηση του διαδικτύου, καθώς και να ανταλλάσσει βέλτιστη πρακτική με άλλους διεθνείς οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στο πεδίο αυτό. Θα συνεχίσει να ενθαρρύνει τα έργα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ να συνεργάζονται με τους διεθνείς εταίρους, και θα συνεχίσει να διοργανώνει τη διεθνή διάσκεψη του Φόρουμ για την ασφαλέστερη χρήση του διαδικτύου, μέσω της οποίας, από το 2004, έρχονται σε επαφή ενδιαφερόμενοι από όλο τον κόσμο για να συζητήσουν την επιγραμμική ασφάλεια των παιδιών.

Οι αρχές των κρατών μελών, ο κλάδος και άλλα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη καλούνται να εγκρίνουν την προτεινόμενη στρατηγική και να λάβουν μέτρα ώστε να εξασφαλιστεί η επιτυχής εφαρμογή της, μέσω συνεργασίας με όλες τις άλλες ενδιαφερόμενες ομάδες.

Η Επιτροπή θα θέσει σε εφαρμογή μια συγκριτική αξιολόγηση πολιτικών και δράσεων για την επιγραμμική ασφάλεια των παιδιών σε ολόκληρη την Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης ανάλυσης των χρησιμοποιούμενων πόρων και κατανομής τους μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών, του ιδιωτικού και του εθελοντικού τομέα. Επίσης, θα παρακολουθεί στενά την εφαρμογή των ισχυουσών συμφωνιών αυτορύθμισης που έχουν υπογραφεί από τον κλάδο.

Επισκόπηση δράσεων

Δράση

Κύριοι
συντελεστές

Χρονοδιάγραμμα

Πυλώνας 1 - Διαδικτυακό υλικό υψηλής ποιότητας για παιδιά και νέους

Ενθάρρυνση της παραγωγής δημιουργικού και εκπαιδευτικού διαδικτυακού υλικού για παιδιά
Επιτροπή, με Συνεχώς από το 2012
υποστήριξη από
τα κράτη μέλη και
τον κλάδο

Προώθηση θετικών επιγραμμικών εμπειριών μικρών παιδιών
Επιτροπή, με Συνεχώς από το 2012
υποστήριξη από
τα κράτη μέλη και
τον κλάδο

Πυλώνας 2 - Ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και της υπευθυνοποίησης

Ψηφιακός και επικοινωνιακός γραμματισμός και διδασκαλία διαδικτυακής ασφάλειας στα σχολεία
Κράτη μέλη, με Από το 2013
υποστήριξη από
την Επιτροπή και
τον κλάδο

Κλιμάκωση δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης και της συμμετοχής της νεολαίας
Επιτροπή, με Συνεχώς από το 2012
υποστήριξη από
τα κράτη μέλη και
τον κλάδο

Απλά και ανθεκτικά εργαλεία αναφορών/καταγγελίας για τους χρήστες
Ο κλάδος, με Πρώτα αποτελέσματα έως
υποστήριξη από το τέλος του 2012. Πλήρης
την Επιτροπή και υλοποίηση εντός 18 μηνών
τα κράτη μέλη

Πυλώνας 3 - Δημιουργία ασφαλούς διαδικτυακού περιβάλλοντος για τα παιδιά

Ρυθμίσεις προστασίας της ιδιωτικής ζωής κατάλληλες για την εκάστοτε ηλικία
Ο κλάδος, με Πρώτα αποτελέσματα έως
υποστήριξη από το τέλος του 2012. Πλήρης
την Επιτροπή και υλοποίηση εντός 18 μηνών
τα κράτη μέλη

Ευρεία διάθεση και χρήση δυνατοτήτων γονικού ελέγχου
Ο κλάδος, με Πρώτα αποτελέσματα έως
υποστήριξη από το τέλος του 2012. Πλήρης
την Επιτροπή και υλοποίηση εντός 18 μηνών
τα κράτη μέλη

Ευρύτερη χρήση ηλικιακής διαβάθμισης και ταξινόμησης περιεχομένου
Ο κλάδος, με Πρώτα αποτελέσματα έως
υποστήριξη από το τέλος του 2012.
την Επιτροπή και Πλήρως επεξεργασμένες

	τα κράτη μέλη	προτάσεις εντός 18 μηνών
Διαδικτυακή διαφήμιση και υπερβάσεις δαπανών	Ο κλάδος, με υποστήριξη από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη	Συνεχώς από το 2012

Πυλώνας 4 — Καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών

Ταχύτερος και συστηματικός εντοπισμός υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών που διαδίδεται μέσω διάφορων διαδικτυακών καναλιών, καθώς και κοινοποίηση και αφαίρεση του εν λόγω υλικού	Επιτροπή, με υποστήριξη από τα κράτη μέλη και τον κλάδο	Συνεχώς από το 2012, πρώτα αποτελέσματα έως το τέλος του 2012
--	---	---

Συνεργασία με διεθνείς εταίρους για την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών	Επιτροπή, με υποστήριξη από τα κράτη μέλη και τον κλάδο	Συνεχώς από το 2012
--	---	---------------------